

KESKKONNAAMET

Tuumaregulaatori loomine

Nele Rogenbaum

Regulaatori loomise projektijuht

Kliima- ja kiirgusosakond

Keskkonnaamet

23.01.2026

Millest juttu tuleb?

- ⊛ Mis on tuumaregulaator?
- ⊛ Sõltumatuse kriteeriumid
- ⊛ Regulaatori kavandamine
- ⊛ Värbamine ja pädevuste arendamine
- ⊛ Järgmised sammud

Mis on tuumaregulaator?

- ✿ Tuumaregulaator ehk pädev asutus on sõltumatu asutus, mille ülesanne on teostada järelevalvet tuumaohutuse, kiirguskaitse ja tuumajulgeoleku üle ning tagada tuumaenergia ja tuumamaterjalide kasutamise ohutus.
- ✿ Regulaator tagab, et tuumaalane tegevus vastab seadusele ja ohutusstandarditele.
- ✿ Regulaator väljastab, muudab ja vajadusel peatab lubasid.
- ✿ TEOS-ega antakse see roll TTJA-le.

3S põhimõte – SAFETY, SECURITY, SAFEGUARDS

Sõltumatuse kriteeriumid

Vabadus põhjendamatu mõjust otsustusprotsessile

Regulaator peab olema kaitstud poliitiliste, majanduslike ja huvirühmade (sh valitsusasutused, loaomanikud/taotlejad) survest, eriti ohutust puudutavates otsustes.

Selge õiguslik mandaat ja volitused

Seadusandlus peab looma regulaatori, andma talle piisava õigusliku pädevuse ning sisaldama mehhanisme, mis kaitsevad otsuseid sekkumise eest.

Finantsiline sõltumatus ja stabiilne rahastus

Rahastus peab olema piisav ja etteaimatav; see ei tohi sõltuda trahvidest/karistustest ega olla energiapoliitika edendamise eest vastutavate valitsemisalade otsese kontrolli all.

Pädevus ja piisavad ressursid

Sõltumatu otsustamine eeldab, et regulaatoril on piisav hulk töötajaid ja piisav sisemine ekspertiis, et hinnata kompetentselt taotleja materjale ning vajadusel välisekspertiisi kriitiliselt kontrollida.

Konfliktide vältimine ja eetika

Töötajatel ei tohi olla huvide konflikti; eriti tuleb rakendada ettevaatusmeetmeid loaomanike/taotlejate juurest värbamisel ning omada selget huvide konflikti tuvastamise ja käsitlemise protsessi.

Läbipaistvus ja aruandekohustus ilma sõltumatust kahjustamata

Regulaator peab olema avalikkuse ja riigi ees aruandekohustuslik, kuid need mehhanismid ei tohi piirata ohutusotsuste sisulist sõltumatust.

Regulaatori kavandamine

Keskonnaameti juhtimisel koostab **regulaatori loomise töörühm** raportit.

Raport annab tervikülevaate tuumaregulaatori loomisest ja sõltumatu toimimise kavandamisest perioodil 2027–2031.

Raport:

- kirjeldab asutuse ülesehitust ja sõltumatuse kriteeriumite täitmist;
- koondab regulaatori põhifunktsioonid ja ajakava;
- loob personali ja pädevuste arendamise kava;
- kaardistab registrite ja infosüsteemide arendamise vajadused;
- käsitleb kiirgusvaldkonna ühendamist regulaatoriga;
- annab ülevaate eelarvest ja investeerimisvajadustest;
- analüüsib mõjusid ja riske.

Sisendid: Tuumaenergeetika töörühma lõpparuanne (2023), Advokaadibüroo Soraineni koostatud inimressursside arendamise strateegia (2023), Sargent & Lundy raportid, Figure palga- ja personalianalüüs, konsultatsioonid Poola ja Soome regulaatoritega, IAEA juhendid.

Värbamine ja pädevuste arendamine – KRIITILINE!

Tuumaohutuse kvaliteet sõltub otseselt sellest, kas asutusel on **piisavalt** pädevaid spetsialiste, kes suudavad hinnata loataotlejate esitatud mahukaid tehnilisi analüüse ning tunnevad rahvusvahelisi standardeid ja praktikaid.

Süsteemne koolitamine ja pädevuste arendamine (sh rahvusvahelised programmid ja tööpraktika välisriikides) on vajalik, et luua riigisisene kompetents.

Värbamine on planeeritud järk-järguliselt ja on kooskõlas tuumaprogrammi edenemise ajakavaga (nt. riiklik eriplaneering, tehnoloogia valideerimine).

Suurim arv spetsialiste (15-18) tuleb leida kohe regulaatori loomise aastal.

Kaasatakse ka väliseksperte, tehnilisi tugisorganisatsioone ja kaalutakse välisriikidest värbamist.

Viiendaks aastaks peaks regulaatoris töötama ~65 inimest, sh 14 kiirgusvaldkonna spetsialisti KeA-st.

Järgmised sammud

- ☉ Soome tuumaregulaator STUK annab hinnangu Eesti regulaatori loomise plaanile ja ajakavale.
- ☉ Raporti lõppversioon valmib märtsis.
- ☉ Värbamis- ja koolituskava väljatöötamine koos välisekspertidega on kavas 2026 I poolaastal.
- ☉ Käimas on kiirgusvaldkonna KeA-st TTJA-sse üleviimise kavandamine.

KESKKONNAAMET

Täna!

Nele Rogenbaum

nele.rogenbaum@keskkonnaamet.ee

